

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๑๔๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย

เรียน รอง-รมว., รัฐ-มนตรี, กระทรวง พวง กรม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๑๑/๑๑๕๐๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๒๑๙/๔๕๔๑ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔
 ๓. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๑๓๐๔/๗๐๓๖ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย ๓ สิ่ง และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนี้

๑. สัตว์ประจำชาติ คือ “ช้างไทย” Chang Thai (Elephant หรือ Elephas maximus)
๒. ดอกไม้ประจำชาติ คือ “ดอกราชพฤกษ์” (คูณ) Ratchapruek (Cassia fistula Linn.)
๓. สถาปัตยกรรมประจำชาติ คือ “ศาลาไทย” Sala Thai (Pavilion)

ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติเสนอ และรับข้อเสนอแนะของกระทรวงศึกษาธิการไปพิจารณาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔-๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔

ด่วนมาก

ที่ นร๐๑๑๑/๐๖๕๐๕

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๖/๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย
เวียน เลขานุการคณะรัฐมนตรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พิจารณาเรื่องการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย แล้วมีมติเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย ๓ ดัง ดังนี้

๑. สัตว์ประจำชาติ คือ "ช้างไทย" Chang Thai (Elephant หรือ *Elephas maximus*)
๒. ดอกไม้ประจำชาติ คือ "คอกกรรพฤกษ์" (กุน) Ratchapruok (*Cassia fistula* Linn.)
๓. สถาปัตยกรรมประจำชาติ คือ "ศาลาไทย" Sala Thai (Pavilion)

รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ปองพล อธิเรกสาร

(นายปองพล อธิเรกสาร)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

โทร ๖๒๕๕๔๔๑, โทรสาร ๖๒๕๕๒๗๕

บันทึกสรุปความเห็น
ของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
เรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ กระทรวงการต่างประเทศ ได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย (national identity) และการส่งเสริมสัญลักษณ์ประจำชาติไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศไทยให้มีผลในระยะยาว

๑.๒ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ ออกราชพฤกษ์ เป็นดอกไม้ประจำชาติ เนื่องจาก

(๑) กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร ได้มีการประชุมเรื่อง กำหนดต้นไม้และสัตว์ประจำชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๐๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๖ และมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กำหนดต้นราชพฤกษ์ หรือ ต้นแก่นคูนไม้ประจำชาติไทยเพราะ

๑) เป็นต้นไม้พื้นเมืองที่รู้จักกันแพร่หลาย สามารถขึ้นได้ทุกภาคในประเทศไทย

๒) ใช้ประโยชน์ได้มาก เช่น ฝักเป็นสมุนไพรที่มีค่าขิงในตำหรับแพทย์แผนโบราณ และแก่นแข็งใช้ทำเสาเรือนได้ดี

๓) มีประวัติเกี่ยวข้องกับประเพณีของชาวไทย เพราะเป็นไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลนาม และอาถรรพ์ แก่นไม้ชัยพฤกษ์เคยใช้ในพิธีสำคัญ ๆ มาก่อนเช่น พิธีลงหลักเมือง ใช้เป็นเสาเอกในการก่อสร้างพระตำหนัก ทำครุฑเขมรพลและยอดธงชัยเฉลิมพลของกองทหาร นอกจากนี้อินทรรูปของข้าราชการพลเรือนก็จำลองมาจากช่อชัยพฤกษ์เป็นเครื่องหมาย

๔) มีอายุยืนนานและทนทาน

๕) มีทรวดทรงและพุ่มงาม มีดอกเหลืองอร่ามเต็มต้น เป็นสัญลักษณ์แห่งพุทธศาสนา

(๒) สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ได้เคยเสนอโครงการส่งเสริมให้มีการปลูkdต้นราชพฤกษ์ทั่วประเทศ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ และคณะกรรมการอำนวยการปลูkdต้นไม้มงคลแห่งชาติ รับไปดำเนินการโดยเชิญชวนให้มีการปลูkdต้นราชพฤกษ์ จำนวน ๘๘,๘๘๘ ต้น ที่วราชอาณาจักรเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ

๑.๒.๒ ช้าง เป็นสัตว์ประจำชาติ เนื่องจาก

(๑) กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร ได้มีการประชุมเรื่อง กำหนดต้นไม้และสัตว์ประจำชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๐๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๖ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กำหนดช้างเผือกเป็นสัตว์ประจำชาติ เพราะช้างเผือกเป็นสัตว์ที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และประเพณีของไทย รู้จักกันแพร่หลายและมีอายุยืนนาน

(๒) คณะรัฐมนตรี ได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑ เห็นควร กำหนดให้วันที่ ๑๓ มีนาคม เป็นวันช้างไทย ตามที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติเสนอ โดยประกาศ สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง วันช้างไทย

๑.๒.๓. **ศาลาไทย** เป็นสถาปัตยกรรมประจำชาติ เนื่องจากเป็นสถาปัตยกรรมที่สะท้อน ภูมิปัญญาช่างไทย และมีความสง่างามที่โดดเด่นจากสถาปัตยกรรมชาติอื่น และเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย ตลอดจนส่งเสริมให้ชาวต่างชาติได้มีโอกาสชื่นชมศาลาไทย

๑.๓ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๒ ดังนี้

๑.๓.๑ กำหนดให้มีสัญลักษณ์ประจำชาติไทย ๓ สิ่ง ตามที่กระทรวงการต่างประเทศ เสนอโดยให้เขียนทับศัพท์ชื่อภาษาอังกฤษ และราชบัณฑิตยสถาน ได้พิจารณาอนุมัติคำศัพท์ชื่อภาษาอังกฤษให้ สัญลักษณ์ประจำชาติไทยทั้ง ๓ สิ่ง ได้แก่

๑) สัตว์ประจำชาติ คือ ช้างไทย (Chang Thai)

๒) ดอกไม้ประจำชาติ คือ ดอกราชพฤกษ์ (Ratchaphruek หรือ *Cassia fistula* Linn.)

๓) สถาปัตยกรรมประจำชาติ คือ ศาลาไทย (Sala Thai) โดยให้ใช้ รูปแบบศาลาไทย ที่มีองบาด ออมบวร์ก ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐ-เยอรมนี

๑.๓.๒ กรมศิลปากร โดยสถาบันศิลปกรรม ได้ให้ความร่วมมือออกแบบสัญลักษณ์ ประจำชาติไทย ทั้ง ๓ สิ่ง และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบสัญลักษณ์ ตามมติคณะกรรมการเอกลักษณ์-ของชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๒ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๓ และครั้งที่ ๒/๒๕๔๓ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๓ พิจารณารื่องดังกล่าวเพิ่มเติมอีกครั้ง และที่ประชุมมีมติ ดังนี้

๒.๑.๑ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินการ ดังนี้

- ให้กรมสารนิเทศพิจารณาว่า การใช้คำว่า “ช้างไทย” เป็นภาษาอังกฤษว่า “Chang Thai” กับ “Thai Elephant” นั้น การสื่อความหมายให้คนทั่วไปรู้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของช้างไทย ในความเป็นสากลนั้นควรจะใช้อย่างไร เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย

- ขอให้ตรวจสอบว่ามีประเทศใดที่ใช้ดอกราชพฤกษ์เป็นสัญลักษณ์ดอกไม้ประจำชาติหรือไม่

๒.๑.๒ ให้สถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร พิจารณาปรับปรุงรูปแบบสัญลักษณ์ประจำชาติ ๒ ตั้ง คือ “ช้าง” และ “ศาลาไทย” เพิ่มเติมอีกครั้งตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ

๒.๒ กรมศิลปากรและกระทรวงการต่างประเทศ ได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติแล้ว ดังนี้

๒.๒.๑ กรมศิลปากร โดยสถาบันศิลปกรรม ได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบของช้างไทย และ ศาลาไทย เรียบร้อยแล้ว

๒.๒.๒ กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วแจ้งว่า

๑) การใช้คำว่า “ช้างไทย” เป็นภาษาอังกฤษเห็นว่าสมควรใช้คำว่า “ช้างไทย” เป็นภาษาอังกฤษว่า “Thai Elephant” เนื่องจากเป็นการสื่อความหมายในภาษาอังกฤษที่ชัดเจน

๒) การตรวจสอบ “ดอกราชพฤกษ์” ได้ขอให้สถานทูตฯ คณะทูตถาวรฯ และ สถานกงสุลใหญ่ไทยประจำต่างประเทศตรวจสอบแล้ว ในขั้นนี้ทราบว่าไม่มีประเทศ / รัฐใด ใช้ดอกราชพฤกษ์ เป็นดอกไม้ประจำชาติ

๓. ข้อพิจารณา

๓.๑ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ พิจารณาเรื่องกรรกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยมีการอภิปรายเสนอข้อคิดเห็นอย่างกว้าง โดยแยกเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) พิจารณาการเขียนคำสัญลักษณ์ประจำชาติ ทั้ง ๓ ตั้งเป็นภาษาอังกฤษ

ที่ประชุมมีมติเรื่องการเขียนคำภาษาอังกฤษสัญลักษณ์ประจำชาติทั้ง ๓ ตั้ง โดยให้ใช้ทับศัพท์ และวงเล็บชื่อภาษาอังกฤษ และกำกับด้วยชื่อวิทยาศาสตร์ ดังนี้

๑) สัตว์ประจำชาติ “ช้างไทย” Chang Thai (Elephant หรือ *Elephas maximus*)

๒) ดอกไม้ประจำชาติ “ดอกราชพฤกษ์” (ชุน) Ratchapruet (*Cassia fistula* Linn.)

๓) สถาปัตยกรรมประจำชาติ “ศาลาไทย” Sala Thai (Pavilion)

๒) พิจารณาเรื่องต้นไม้และดอกไม้ประจำชาติ

ที่ประชุมมีมติว่า ในขั้นนี้ให้เสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่องสัญลักษณ์ประจำชาติ ทั้ง ๓ ตั้ง ตามมติคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๓) พิจารณาเรื่องภาพเขียนรูปแบบสัญลักษณ์ทั้ง ๓ ตั้ง

เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตื่นตัวและจะได้เห็นความหลากหลาย ควรจัดให้มีการประกวดภาพ “ดอกราชพฤกษ์” ดอกไม้ประจำชาติ และสถาปัตยกรรมประจำชาติ โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประกวดภาพ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกรูปแบบสัญลักษณ์ประจำชาติต่อไป

๓.๒ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติพิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้

๑. เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องการกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติ

๓ ถึง ดังนี้

- สัตว์ประจำชาติ คือ “ช้างไทย” Chang Thai (Elephant หรือ *Elephas maximus*)
- ดอกไม้ประจำชาติ คือ “ดอกราชพฤกษ์” (จุน) Ratchapruok (*Cassia fistula* Linn.)
- สถาปัตยกรรมประจำชาติ คือ “ศาลาไทย” Sala Thai (Pavilion)

๒. เห็นชอบภาพสัญลักษณ์สัตว์ประจำชาติ “ช้างไทย” ตามที่เสนอ

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการประกวดภาพดอกราชพฤกษ์ และ ศาลาไทย เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคัดเลือกเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ประจำชาติต่อไป

๔. ข้อเสนอ

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ พิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบประกาศอย่างเป็นทางการในราชกิจจานุเบกษา ดังนี้

๑. สัตว์ประจำชาติ คือ “ช้างไทย” Chang Thai (Elephant หรือ *Elephas maximus*)
 ๒. ดอกไม้ประจำชาติ คือ “ดอกราชพฤกษ์” (จุน) Ratchapruok (*Cassia fistula* Linn.)
 ๓. สถาปัตยกรรมประจำชาติ คือ “ศาลาไทย” Sala Thai (Pavilion)
-

ด่วนมาก
ที่ ศธ 0219/ 9581

กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

19 กันยายน 2544

เรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำวนมาก ที่ นร 0205/7391 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2544
หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำวนมาก ที่ นร 0205/8302 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ขอให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอ
ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง "การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย" นั้น
ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
เอกลักษณ์ของชาติ สำหรับการกำหนดสถาปัตยกรรมประจำชาติคือศาลาไทยนั้นกระทรวงศึกษาธิการ
เสนอให้ใช้พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพย์อาสน์ ณ พระราชวังบางปะอินเป็นสัญลักษณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจำลอง ทวีตชุนทด)
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง
กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกและประสานราชการ
โทร.0 2281 9752 โทรสาร 0 2628 5608

ด่วนมาก

ที่ นร ๑๓๐๕/๗๐๓

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗) สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

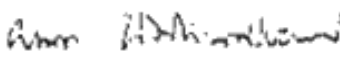
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ความมาก ที่ นร ๑๖๐๕/๗๐๓๒ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่ารองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) ประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เสนอเรื่อง การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย ๓ สิ่ง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาเสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทยทั้ง ๓ สิ่งดังกล่าว ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ การที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย เพื่อส่งเสริมสัญลักษณ์ประจำชาติไทย และเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของชาติไทยให้มีผลในระยะยาว ประกอบกับกรมป่าไม้เห็นสมควรให้กำหนดให้ต้นราชพฤกษ์เป็นต้นไม้ประจำชาติไทย และช้างเผือกเป็นสัตว์ประจำชาติไทย ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศและกรมศิลปากรได้พิจารณาให้การสนับสนุนเรื่องนี้ด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยมีสัญลักษณ์ประจำชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงเห็นสมควรกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติไทย ตามข้อเสนอของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางผาณิต นิตินันท์ประภาศ)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๒๖๕๔ โทรสาร ๐ ๒๒๔๒ ๑๔๕๖